

Nieuwe bronzen klok voor Begijnhofkerk

De te zware 'Reinier' in oktober jl. foto Cora van Beek.

Kokend brons oogt bijna als de zomerzon rond het middaguur. Maar voordat het gaat smelten, is de legering van 80 procent koper en twintig procent tin eerst urenlang in een oven verhit. foto's Ramon Mangold/Het fotoburo

Thermische kleding beschermt de ambachtslu tegen de hitte van ca. 1100 graden als ze het gesmolten brons in een gietvorm naar de vorm takelen.

door Leo Niess
BREDA - Het Begijnhof, een van Breda's belangrijkste en oudste rijksmonumenten, krijgt voor de vijfde keer in zijn bijna achthonderdjarige geschiedenis, een nieuwe luidklok. Woensdagochtend 23 januari wijdt bisschop Hans van den Hende het bronzen kleinood, dat vervolgens het torentje van de Begijnhofkapel of H.-Catharinakerk in wordt geliesen.
 Het klokje is afgelopen woensdagmiddag bij Koninklijke Eijsbouts in Asten gegoten, in opdracht van de Stichting Begijnhof. De kosten worden gedragen door de aannemers die dezer maanden het Begijnhof restaureren.
 Het betreft een in vorm en klank

exacte kopie van de klok die van 1907-1985 in het torentje hing en door een van de beginnen zelf was bekostigd. Door de poete kwaliteit van het gietwerk - er zat al ras een haarscheur in - voldeed deze derde Begijnhofklok niet al te lang. Maar pas in 1985 kwam de opvolger. Deze 120 kilo wegende torenklok uit de voormalige Theresiakerk was evenwel te kolossaal voor het bovendien stiel vermolmende torentje. In oktober verloor van zijn te zware last, is het sindsdien gerepareerde torentje inmiddels gereed voor de 55 kg wegende replica. Die kon pas worden gegoten, nadat het gebastent, 100 jaar oude origineel vorige maand was teruggevonden in Asten (NBR).

De vijf luidklokken van het Begijnhof

1444-1597: 'Caterina' (naar de H.-Catharina) hangt bij de komst van de beginnen in 1535 al bijna een eeuw in de Wendelmuskapel (= Waalse Kerk). De klok verhuist onder Staats bewind in 1597 naar de Grote Toren, waar ze tot 1684 blijft.

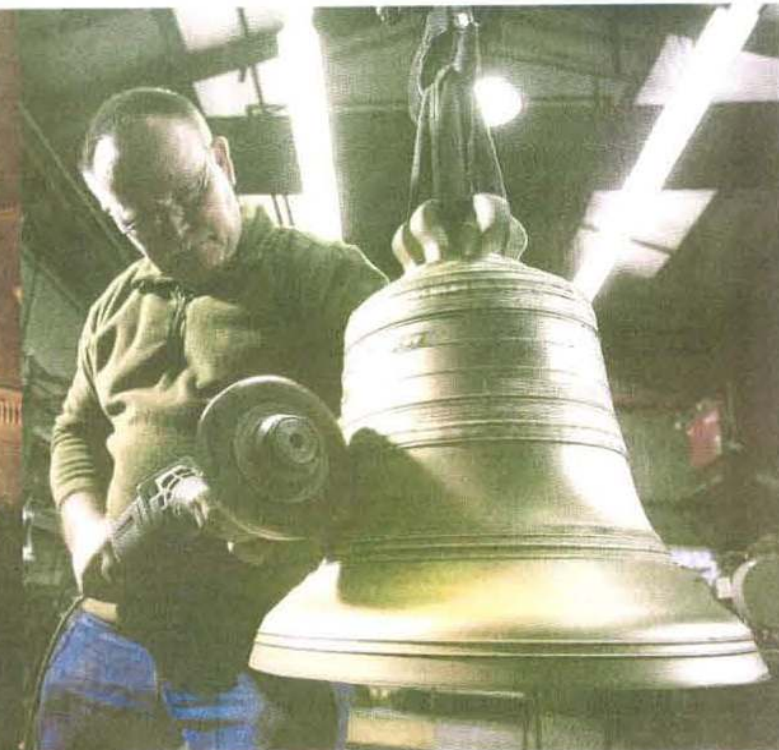
1627-1907: Nadat de stad weer Spaans is geworden (het-overd door Spinola in 1625), laat de beginnen Peter de Clerck uit Mechelen een nieuwe (naamloze?) klok gieten. Bij de bouw van de kapel (H. Catharinakerk) in 1878 wordt het klokje vanuit de Waalse Kerk hiernaar oververhuuld.

1907-1985: Deze tweede klok is na drie eeuwen compleet op en begin Joanna van Raamsd- & bekostigt een nieuw klokje, dat op 3 oktober 1907 bij Perts & Fritsen te Aarle-Rixtel wordt gegoten. Bij de sloop van de Theresiakerk in 1968 koopt Begijnhofpastoor I. Ooms - ontevren-

den over de klank van nummer drie - een nieuwe klok, 'Reinier'. Te groot en te zwaar voor het kapeltorentje, blijft 'Reinier' 77 jaar ongebruikt.

1985-2007: In 1950 gegoten in opdracht van Hero-directeur Reinier Jansen als privégeschenk aan de toenmalige Theresiaparochie, wordt 'Reinier' alomog in het eigenlijk te kleine torentje gehangen. Zijn voorganger belandt op enig moment in de collectie van het Nationaal Beiaardmuseum in het Oost-Brabantse Asten.

2007 - ...: Tijdens de Begijnhofrestauratie wordt 'Reinier' in oktober uit het goeddeels verrotte torentje gehaald en afgevoerd door Kon. Eijsbouts te Asten. 2008: Eijsbouts giet op 9 januari een replica van Joanna's klokje uit 1907. Op woensdag 23 januari (9.00 uur) wijdt mgr. Hans van den Hende deze vijfde Begijnhofklok.

Ziehier de vijfde luidklok in de Begijnhofhistorie. Na twee volle etmalen in de gietvorm te zijn afgekoeld, werd gis terochend het gestolde brons schoongeborsteld. Komende week moet de klok onder meer door slijping van de wand haar (vijf) tonen krijgen. Het stemmen gebeurt met behulp van computergestuurd instrumentarium.

Alleen een net gegoten klok oogt zo 'fris'. Al vrij snel begint door weersinvloeden de 'patinerig' (verkleuring).

De gietvorm (r.) bevat de malen waarin de klok gestalte krijgt.

Een laatste temperatuurmeting - de meter meldt 1095 graden - voordat het brons in de smeltvorm (r.) gegoten kan worden.

Het gesmolten brons moet in één ononderbroken stroom in de vorm worden gegoten. Luchtbellen zouden anders de klank van de klok schaden.